

21.zář 1989

Английская печать так откликнулась на советско-германский договор о дружбе.

"Moskovskije novosti" č. 34/1989

Michail Suchobokov:

Jak kraj jež snově po úmluvě jakési
 byl nucen obrátit své nářečí
 a povprávět o své zkušenosti vrbě
 jaké má zvláštní mikádo po jejich
 jaké má mrzuté starce
 s nážhlenými vrásky
 a bez nadsázky se nejlépe poznají po hubě.

Jaktěživ jsem nespátřil tolik chvil
 kdy slepýš žil a nemluvil a nic už
 nevprávěl
 a byl jak v temné světnici a podobal se
 zající
 když přišla noc a zůstala tu na pomoc.

4.3.1983

u v n i t ě č í s l a :

1. Reportáž z Gdaňska, místa začátku II.světové války a vzniku nezávislého odborového hnutí Solidarita.
2. Eduard Chamadulin: Na Vacleváku.
3. Mše sloužená v SSSR za cara Mikuláše II a jeho rodinu.
4. Polský Senát odsuzuje intervenci v ČSSR v r. 1968
5. Světlana Počivalová: Náměty z roku 1968.

Připravujeme: Světlana Počivalová: O Janu Palachovi...

v y c h á z e l o 1973 - 1975

o b n o v e n o 1987 ročník 6 čísla

Vydává: Vladimír Hajný, Čs.armády 34, 787 01 Šumperk

Pod velkým žulovým monumentem vítr potřepává nosí věnci Spojenců z druhé světové války se stuhou na květinách delegace Spolkové země Schleswig-Holstein jáno, které měl na svých pancířích napádn křížník jení před padesáti lety přesně ve tři-čtvrti na pět ráno dělostřeleckým útokem na zemi na dvěstěčlennou polskou posádku na Westerplatte u jednoho z ústí řeky Vistuly v gdaňském přístavu, zahájil poslední světovou válku. Statečná posádka vedená majorem Suchbarkým odolávala přesile celý týden než kapitulovala, ne ze strachu, ale z nedostatku munice a potravy. Během bojů padla šestnáct polských obránců, kteří jsou pohřbeni v borovém háji nedaleko velkého pomníku, který byl postaven až v r.1966 a je věnován všem obráncům pobřeží.

Na hřbitov byly v září r.1971 uloženy tělesné pozůstatky mjr.Suchbarkého, velitele jednotky obránců, který se tímto vrátil po 29 letech mezi své vojáky k poslednímu odpočinku do rodné země. A tak po krvavých dnech prosince 1970, kdy tehdejší vedení vodoucí strany ve městě neváhalo smaskrovat několik desítek dělníků za jejich představitele se pokládalo, znamená malý bronzový orol připravený valétznout na skromném pomníku velitele statečných nový symbol síly a boje za svobodu a spravedlnost.

Ale musel přijít až srpen 1980, kdy bojující za svá práva opět v místech posledního odpočinku obránců vstydili kříž, neboť původní a r.1945 byl v padesátých letech zničen. A samozřejmě, že ten nový odstranilo stano právo.

Letošní první září je padesáté od prvních výstřelů druhé světové války, ale první po volebním vítězství do té doby poničovaných a pomlouvaných a je více než symbolické, že se pietní slavnosti u hrobů hrdinů sešlo několik tisíc určitě nejenom členů Solidarity z celého Polska a i ze zahraničí. Jednotlivé delegace položily květiny ke hrobům u kterých drželi čestnou stráž ještě žijící obránci Westerplatte. Mezi nimi byla i skromná kytice s tráplicou položená zde jánoem Charty 77 a ostatních občanských iniciativ z Československa. Gdaňský biskup mag.Tadeusz Goclowski vyzvětil toto místo tak drabé srdcem všech poláků a odelebroual náš svatou. V kázání připomněl utrpení nejenom válečné, ale i stalinové besprávi v letech následujících, které nebylo menší, vždyť mnozí bojovníci z Westerplatte prožili část svého života za střílení vězení ve své vlastní zemi, jejíž nezávislost před 50 lety hájili. Nakonec jeden z nich poděkoval i jánoem svých padlých kamarádů nejenom přítomným Lechu Walesovi a ostatním z vedení Solidarity, ale i všem přítomným za "nejkrásnější den ve svém životě".

...nie ma wolności bez SOLIDARNIĆCI!.....

V průběhu několika dní od poloviny do konce ledna se Václavské náměstí v Praze stalo arénou masových nepořádků a potyček mezi rozhořčenými zástupy mládeže a silami veřejné bezpečnosti.

Přívodem bylo co. Před dvaceti lety, 16. ledna se na tomto náměstí upálil student pražské Karlovy university Jan Palach jako znamení protestu proti vstupu vojsk ze smlouvy Varšavské smlouvy v srpnu r. 1968. Smutné výročí sebeobětování se připravovaly přibížením mítingů a demonstracemi československé skupiny, hájící lidská práva. Nic k tomu nedala svolení. Ještě více se zostřila situace, když po Praze byla puštěna zpráva, že na Václavském náměstí se od 15. ledna budou zapalovat další lidské pochody. Aktivisté "Charty 77", představitelé katolické církve se obrátili s výzvou k mládeži, aby tímto způsobem neuctivala paměť Jana Palacha. V těchto podmínkách se orgány rozhodly dočasně omezit přístup na Václavské náměstí pomocí kordonů sil veřejné bezpečnosti. Početné skupiny mladých lidí, povzbuzovaných opozicí, odmítly uposlechnout.

15. ledna při demonstraci na Václavském náměstí se zúčastnilo přes 4.000 osob. 16. ledna nepořádky na náměstí trvaly přes tři hodiny. 20. ledna proběhla krátká, ale ostrá potyčka speciálního pododdílu V ČSSR jako boj s masovými nepořádky a demonstracemi na Václavském náměstí. Zde poprvé použila policie sílu vez vztahu k zahraničním novinářům.

V sobotu 21. ledna byla v televizi beseda u "kulatého stolu", při níž účastníci jednoznačně odsoudili mládežnické demonstrace v centru Prahy, organizované "Chartou" a jinými opozičními skupinami. Z obřezovky zaznělo utvrzení, že použití síly proti novinářům je normální jev v západních zemích, např. NSR.

Představitelé tisku akreditovaní v ČSSR upozorňují, že nikdo z oficiálních osobností se zatím nesetkal se zahraničními novináři, aby se vyjasnila situace v Praze, plná smyšlenek a drbů. "Rudé právo" 21. srpna krátce oznámilo, že do redakce dochází desítky anonymních telefonátů s hrozbami. Takováto hrozící upozornění jdou na adresu policie. Noviny píší, že hrozbami jsou ohroženi česní lidé, otevřeně odsuzující nezodpovědnou činnost chuliganů.

Člen presidia, tajemník ÚV KSČ Jan Fojtík, vystupující na ideologickém aktivu v Prostějově, charakterizoval události v Praze jako pokračování provokačních akcí, zahájených v srpnu 1968 a v oslavách 21. výročí vytvoření Československé republiky. Konstatoval také, že ani strana ani socialistické zřízení nesmí být zkomatet. Je to jedná z hlavních a jak je vidět nejdůležitějších úloh socialistické výstavby. Řečník nazval rok 1988 rokem aktivního rozvoje přestavby.

"Moskovskije novosti" č. 6/1989 ze dne 5.2.1989. Překlad Petr.

Vše sloužené za cara Mikuláše II. a jeho rodinu.

Poprvé se v SSSR sloužila smuteční mše za pokoj duše cara Mikuláše II., jeho rodiny, v tom pěti nezletilých dětí a služebnictva (m.j. kuchyně, komorné), zamordovaných snad na Leninův rozkaz v noci ze 16. na 17. července 1918 v Jekatěringburgu, dnešním Sverdlovsku. Smuteční slavnost probíhala na opuštěném hřbitově na u 500-letého moskevského kláštera Donského (nyní nečinném), u pomníku sv. Dimitrije Donského, který v r. 1590 porazil na hlavu Tatary. Mše byla složena čtyřmi duchovními z moskevského patriarchátu. Zúčastnilo se jí několik stovek osob, hlavně mládež. Byla zpívána m.j. stará carská hymna "Bože, chraň cara." Policie nezasáhla, když jí účastníci vyjasnili, že v tomto případě jde o mši a ne o politickou demonstraci. Mše byla organizována neformální skupinou osob, které se domáhají povolení Nejvyšším sovětem komise na zjištění okolností zamordování carské rodiny a žádají pochování pozůstatků zamordovaných členů carské rodiny v katedrále sv. Petra a Pavla v Leningradě. Před několika měsíci Melij Rjabov, spisovatel a autor filmů, uveřejnil, že zná místo, kde jsou pochovány osoby zamordované v noci ze 16. na 17. července v Jekatěringburgu.

"Tygodnik Powszechny" č. 34/1989. Překlad M.S.

Polský Senát odsuzuje intervenci v Praze r. 1968.

Ve vyhlášení Senátu k 21. výročí intervence vojsk Varšavské smlouvy v Československu čteme: "Intervence byla porušením nezcizitelného práva každého národa na suverenitu a přirozenou touhu po demokracii, svobodě a respektování práv člověka. Vložení vojenských sil do Československa bylo proti vůli polské společnosti. Senát považuje za nutné vyslovení lítosti a lituje toho, současně odsuzuje agresi v r. 1968, která zbrzdila proces demokratizace v Československu. Bohužel, demokratizace obnovy Československa přejeme sílu a úspěch v práci pro dobro Vlasti a párodním svobodu a suverenitu v rámci zcela demokratického státu".

Světlna z o č i v a l o v á: N á m ě t y z r o k u 1 9 6 8.

Události roku 1968 krutě změnili život svých přátel. Žádné spojení od těch dob mezi námi nebylo. - najednou Jiří Manželka je v Moskvě a setkali jsme se.

- Mnozí lidé v naší zemi si nejasně představují události "pražského jara", a nebo si je pamatují podle novinových článků té doby /s jejich cenu my teprve teď známe/. - Čemu že tehdy došlo v Československu?

- Abych byl poctivým k historické pravdě, tehdy jsme v zásadě směřovali k těm samým cílům přestavby společnosti, které jsou nyní vyhlášeny ve vaší zemi. My jsme přišli k poznání, že systém řízení ekonomiky, politiky a sociálními strukturami v Československu neodpovídal potřebám vyspěle rozvinuté společnosti. Naše společnost, jež dostihla před válkou světovou úroveň v ekonomickém a demokratickém zřízení, byla prakticky nucena po roce 1948 se přizpůsobit k velmi primitivní úrovni stalinského systému státního zřízení. Tím za desetiletí byly způsobeny ohromné ztráty i naší ekonomice, i ekonomickým vztahům se světem, ale největší ztráty byly způsobeny ~~nešťastně~~ národa. My jsme si byli vědomi, že soutěžení ve světě je v zásadě - soutěžením výhodného pro společnost využívání materiálních, fyzických a duševních sil a schopností národa. Chápeme na těchto kritériích je založena vše perestrojka. Ale tehdy před jedenácti lety bylo u nás více podmínek pro její úspěch.

- Proč jste utrpěli pořádku?

- V srpnu 68-ho roku, jak se nyní hovoří, na pozvání některých společenských činitelů naší země, jejichž jména do dnešního dne nikdo nezná, a v rozporu s oficiálním názorem parlamentu, vlády i strany vojáka Varšavské smlouvy na základě rozhodnutí Brežněva vpadli do Československa, do naší perestrojky, ofesekali ji křídla a udávali ji tanky... Země se rychle vrátila zpět ke stalinskému režimu. Začalo hromadné pronásledování všech účastníků a aktivistů naší perestrojky. Více než půl milionu lidí bylo vyhnáno ze strany se známými následky pro ně i pro členy jejich rodin. Oni byli absolutně izolováni od společenského i politického života země, která tak potřebovala jejich zkušenosti, schopnosti, nezávislého myšlení, profesionalismus, odvahu.

- Řekni, Jiří, co ty jsi tehdy dělal?

- Do těch truchlivých událostí jsme s Miroslavem Zikmundem byli v jakémsi zvláštním postavení. Můj život se uspořádával jinak než u našich přátel. Měli jsme ze sebou už tři a půl roku cestování po světě. Vyšli jsme si od samého začátku ke kritickým rozhovorům s našimi stranickými činiteli té doby. Tím lehčeji jsme se mohli zapojit do "pražského jara", v jeho přípravě v 60-tých letech speciálně ve sféře ekonomiky. V důsledku rozhodného nesouhlasu s metodami řízení v té době, jsme nevatoupili do strany až do roku 1964. V srpnu 68-ho nás oba vyloučili z jejich řadů a postihli nás tvrdými sankcemi - úplný zákaz na veškerou naši literární a společenskou činnost. Afi tom nekondčila na nás tvrdá kritika v tisku. My jsme na ni mohli odovidat pouze před orgány státní bezpečnosti. Teprve po 12 letech jsem si našel práci sadsaře a také jsem jí i čtyři roky dělal. Potom jsem vážně onemocněl, odešel z práce, prodal jsem kino a fototechniku a přestěhoval jsem se do malinké vesničky v nejpustším koutku Jižních Čech. Tam žiji dodnes. Samozřejmě je to daleko od přátel.

- Zůstal v tobě pocit křivdy na sovětské lidi?

- V srpnu 68-ho nás zprvu ovládli rozpeký, potom hoře a pocity ublížení. Potom přišlo úplné rozhořčení a pocit bezmocnosti. Vezitím pocity přátelství a sympatie propadly zcela. Teprve v posledních letech ve vaší glesnosti a perestrojce v našem národě roste naděje, že budeme moci i jít nazpoc po známé nám cestě ještě v 68-mém roce a již naštou cestou. Myslím si, že pouze na tomto základě můžeme v budoucnosti postupně, trpělivě bez veškerého nacionálního a politického egoismu navázat nejdříve korektní vztahy. Jsem uražen - na to, co udělalo brežněvovské vedení proti mému národu. Ale nemohu se urážet na jednotlivé lidi, na ty, jejichž názory, pohledy, přání a pocity jsou podobné našim

- Jiří, poslední otázka. Víš ty, kde se nyní nachází hrob Jana Palacha?

- Na vesnici. Nejdříve ho pochovali v Praze. Ale na hřbitov přicházelo tolik lidí, že vláda rozhodla, aby ho přepohřbili na malém vesnickém hřbitovku. Ale i tam také přijíždějí lidi. A na pražském hřbitově pokládají květiny na to místo, kde on kdysi ležel...